

Sygn. akt II CSK 350/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa A. M.

przeciwko A.G.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanego W. Spółki Akcyjnej w W.

oraz przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 grudnia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 9 kwietnia 2014 r., sygn. akt I ACa 1294/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwany A.G. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 kwietnia 2014 r., oddalającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 24 października 2013 r., którym zasądzono na rzecz powódki A.M. kwotę 60.300 zł z ustawowymi odsetkami tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyte umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Pozwany oparł wniosek na przyczynie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne związane z potrzebą rozstrzygnięcia, czy rodzaj uszkodzenia ciała (stały uszczerbek na zdrowiu lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu) należy kwalifikować według definicji zawartej w art. 11 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym

z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, czy rodzaj uszczerbku ma wpływ na ocenę wysokości zadośćuczynienia, zakresu szczegółowości ustaleń i ocen związanych z ustaleniem wysokości należnego zadośćuczynienia, w tym czy w uzasadnieniu wyroku należy wskazywać, jakie konkretne dolegliwości składają się na „cierpienia fizyczne i ujemne przeżycia psychiczne”.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które wiąże się z określonym przepisem prawnym i ma znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Skarga w tej części motywacji wniosku nie tylko nie odpowiada powyższym wymaganiom ale i całkowicie pomija obszerny dorobek judykatury odnoszącej się do wskazanych kwestii. Nie ulega wątpliwości, że definicje legalne zawarte w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych mają charakter autonomiczny. Na podstawie art. 444 k.c. kompensowana jest wyłącznie szkoda majątkowa w postaci uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, przy czym za „uszkodzenia ciała” uznaje się przypadki naruszenia integralności fizycznej człowieka, które polegają na zniszczeniu (zerwaniu ciągłości) jego tkanek lub organów (np. rany, pozbawienie części ciała). Uszkodzenie ciała może, ale nie musi pociągać za sobą rozstrój zdrowia polegający na wywołaniu dysfunkcji organizmu człowieka przez doprowadzenie do zakłócenia funkcjonowania jego poszczególnych układów i systemów. Wstrząs psychiczny doznany skutek określonego zdarzenia także może być źródłem rozstroju zdrowia (por. wyrok SN z dnia 8 maja 1969 r., II CR

114/69, OSN 1970, nr 7-8, poz. 129). Zgodnie przyjmuje się również, że zadośćuczynienie pełni funkcję kompensacyjną, a przyznana suma pieniężna ma stanowić przybliżony ekwiwalent poniesionej szkody niemajątkowej. Podstawowym kryterium określającym rozmiar należnego zadośćuczynienia jest rozmiar doznanej krzywdy tj. rodzaj, charakter, długotrwałość cierpień fizycznych, ich intensywność i nieodwracalność ich skutków. Ocenie podlegają również cierpienia psychiczne związane zarówno z ich przebiegiem, jak i w razie ich nieodwracalności ze skutkami, jakie wywołują w sferze życia prywatnego i zawodowego. Na rozmiar zadośćuczynienia może mieć także wpływ wiek poszkodowanego, utrata szans na normalne życie, rozwój zainteresowań i zamierzonych celów, poczucie bezradności, utrata zdolności do pracy (por. m.in. uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1973 r., III CZP 37/73, OSNC 1974, nr 9, poz. 145 wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1967 r., I CR 224/67, OSNCP 1968, Nr 6, poz. 107, z dnia 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80, OSNCP 1981, Nr 5, poz. 81, z dnia 28 stycznia 2010 r., I CSK 244/09, z dnia 6 lipca 2012 r., V CSK 332/11, z dnia 30 stycznia 2014 r., III CSK 69/13 - nie publ.). Ustawowa przesłanka „odpowiedniości” zadośćuczynienia oznacza, że określenie wysokości zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę stanowi uprawnienie sądu merytorycznie rozpoznającego sprawę, a ocenny charakter kryteriów wyznaczających jego wysokość i związana z tym znaczna swoboda sądu orzekającego w określeniu należnej z tego tytułu sumy, którą powinien respektować sąd kasacyjny, powodują że zarzuty naruszenia przez sąd drugiej instancji art. 445 § k.c. przez niewłaściwe oznaczenie jego sumy może być uwzględniony wyjątkowo i to wówczas, gdy wykazano oczywiste naruszenie zasad ustalania zadośćuczynienia (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40 i z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, nie publ., z dnia 16 kwietnia 2015 r., I CSK 434/14, nie publ.). Zakres szczegółowości ustaleń zależy od okoliczności faktycznych konkretnej sprawy i uogólnienia w tym zakresie nie są możliwe.

Skarżący wskazał ponadto na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, motywując ją naruszeniem przez Sąd Apelacyjny przepisów postępowania poprzez pominięcie niektórych zarzutów apelacji. I w tym zakresie

brak podstaw do podzielenia jego stanowiska. Zgodnie z utrwaloną judykaturą przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Pozwany nie przedstawił żadnej argumentacji prawnej wskazującej na oczywisty charakter dekladowanych naruszeń. Co więcej, nie wskazał nawet, jakie konkretne sytuacje wiąże z ich wystąpieniem, poprzestając na odwołaniu się do zarzutów apelacji, a ich badanie nie mieści się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu weryfikującym istnienie podstaw przyjęcia skargi do rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. a *contrario* odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.